

อานิสงส์การเลียงดูมารดาบิดา

พระธรรมสิงหบุราจารย์

H20003

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
พฺรหฺมาติ มาตาปิโตร ปุพฺพาวจฺริยาติ อุจฺจเร
อาหุเนยฺยา จ ปุตฺตานํ ปชาย อนุกมฺปกาคีติ.

บัดนี้จักแสดงพระธรรมเทศนา พรรณนาอานิสงส์ที่บุตรธิดาจะพึงได้จากการ
เลียงมารดาบิดา เพื่อเตือนใจท่านผู้ฟัง ให้เกิดสำนึกในเรื่องนี้สืบต่อไป

คำว่า มารดา

แปลว่า ผู้นับถือบุตร คือ นับถือว่าเป็นลูกของตน

แปลว่า ผู้รักษาบุตร คือ รักษาลูกของตนให้มีความสุขกายสุขใจ

แปลว่า ผู้ยังลูกให้เต็ม คือ เต็มน้ำนม เต็มเครื่องเต็มและเต็มรสอื่น ๆ

แปลว่า ผู้อันบุตรพึงนับถือ คือ ลูก ๆ ทุกคนต้องนับถือมารดาของตนยิ่งกว่า
ผู้อื่น

คำว่า บิดา

แปลว่า เป็นที่ตั้งแห่งความยินดีของสัตว์โลกทั้งหมด หมายความว่า สัตว์โลก
คือผู้เกิดมา ทุก ๆ คนต้องมีพ่อ เมื่อเห็นพ่อก็ต้องดีใจชื่นใจด้วยกันทั้งนั้น

แปลว่า ผู้รักษาสัตว์โลกทั้งปวง หมายความว่า พ่อของลูกทุก ๆ คน ต้องรักษา
คุ้มครองป้องกันลูกของตนทุกวิถีทาง เพื่อให้ปลอดภัยมีความสุขทุกประการ

แปลว่า ผู้รักใคร่บุตร หมายความว่า พ่อทุกคนต้องรักใคร่นับถือ เห็นดู สงสาร ลูกของตน

มารดาบิดามีพระคุณแก่บุตรธิดามาก ดังพุทธภาษิตที่ยกขึ้นเป็นหัวข้อ เทศนาว่า **พหุมาติ มาตาปิโตร** เป็นต้น

แปลว่า มารดาบิดาท่านว่าเป็นพรหม เป็นบูรพาจารย์ เป็นผู้ควรบูชาของบุตร และเป็นผู้อนุเคราะห์หมู่สัตว์ฯ ซึ่งจะได้วิสัยนาต่อไป

คำว่า **มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร** หมายความว่า มารดา บิดาย่อมประกอบด้วยพรหมวิหารธรรมหรือธรรม ๔ ประการคือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ในบุตร คือ ท่านปรารถนาให้บุตรธิดามีความสุข จึงอุทิศสัพเพทธานุถนอมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ตั้งใจคอยสอดส่องหาอุบายที่จะให้บุตรธิดา ประสบสุขทุกเมื่อ เมื่อได้ทราบว่กิจการใดจักเป็นไปเพื่อประโยชน์และสุขแก่ บุตรธิดา แม้จะต้องพร่ำประโยชน์และสุขส่วนตนก็ยอม มุ่งความสุขสำราญแก่ บุตรธิดาเป็นเบื้องหน้านี้คือท่านมีความ**เมตตาความรัก**

ท่านปรารถนาให้บุตรธิดาพ้นทุกข์ คอยสอดส่องถึงเหตุการณ์อันเป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเสีย อันจะพึงมีแก่บุตรธิดาเสมอ เมื่อทราบว่ามีทุกข์ขึ้นก็รีบ ขวนขวายแก้ไขป้องกันจนสุดความสามารถ นี้คือท่านมี**กรุณา**ความสงสาร

เมื่อท่านได้ทราบว่บุตรธิดาของตนมีความสุขสำราญได้รับผลสำเร็จ จากการทำงาน ได้ตำแหน่งหน้าที่ ท่านไม่โอ้อวดริษยา มีแต่พลอยยินดีด้วยความ จริใจ ต้องการให้บุตรธิดาเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป นี้ท่านมี**มุทิตา**ความยินดีตาม

เมื่อได้ทราบว่บุตรธิดามีความสุขความเจริญตามสมควรแก่ฐานะแล้ว ก็ไม่จัดการแก้ไข หรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจแก่บุตร ธิดา แต่คอยเพ่งดูอยู่ว่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างใด ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทาง

ไม่ดีจะได้ป้องกันและแก้ไข หาใช้วางเฉยโดยมิได้ทำอะไรก็หาไม่ นี่ท่านมี

อุเบกขาคือความวางเฉย

บิฑามารดา มีคุณธรรมคือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทั้ง ๔ นี้ประจำใจ จึงเรียกว่าท่านเป็นพรหมของบุตร

คำว่า **เป็นบูรพาจารย์** หมายความว่า ท่านเป็นอาจารย์คนแรกของบุตรก่อนอาจารย์อื่นทุกคน ท่านสอนให้นั่ง ให้เดิน ให้กิน ให้เรียกพ่อเรียกแม่ สอนให้รู้ว่าคนไหนเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นปู่ย่า เป็นตายาย เป็นลุง ป้า น้า อา สอนให้รู้จักสิ่งที่ดีควรทำไม่ควรทำ รู้จักบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ ส่วนอาจารย์อื่น ๆ เป็นอาจารย์ทีหลัง สอนทีหลังพ่อแม่ทั้งนั้น

คำว่า **เป็นผู้ควรบูชาของบุตร** หมายความว่า มารดาบิดาเป็นเขตแห่งอุปการคุณ เหมือนพระสงฆ์เป็นเขตแห่งบุญ คือท่านมีพรหมวิหารธรรมต่อบุตรธิดาหาประมาณมิได้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรับซึ่งสิ่งของ มีเสื้อผ้า อาหาร เงินทองที่บุตรธิดานำมา แลผู้ให้ย่อมได้รับผลคุ้มค่าไม่เสียเปล่า

คำว่า **เป็นผู้อนุเคราะห์หมู่สัตว์** หมายความว่า สงเคราะห์บุตรธิดาให้รู้ให้เห็นทั้งสิ่งที่น่าต้องการ ไม่น่าต้องการ เลี้ยงดูบุตรธิดาให้เจริญเติบโตขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้นท่านจึงกล่าววามารดาบิดาเป็นผู้อนุเคราะห์แก่หมู่สัตว์

คุณของบิฑามารดาซึ่งมีต่อบุตร เมื่อจะกล่าวให้สั้นพอจำง่ายมีดังนี้คือ ปลอบโยนลูกผู้ร้องไห้ด้วยน้ำนม ด้วยเพลงขับ และด้วยเครื่องกอด คืออ้อมกอดของท่าน ให้ลูกได้รับความอบอุ่น การสัมผัสอ้อมกอดของแม่ แล้วนอนหลับไปอย่างมีความสุข ไม่ให้ลมและแดดถูกลูก พยายามปกป้องรักษาไว้เป็นอย่างดี

คุ้มครองป้องกันทรัพย์สินสมบัติของตนไว้เพื่อลูก ได้รับความทุกข์ยากลำบากในการเลี้ยงดูลูก ด้วยประการต่าง ๆ เป็นพระพรหมของลูก เพราะเต็มเปี่ยมด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเทวดาของลูก เป็นอาจารย์คนแรกของลูก เป็นพระของลูก เป็นผู้อนุเคราะห์ลูกด้วยปัจจัย ๔ ห้ามลูกไม่ให้ทำความชั่ว ให้ลูกตั้งอยู่ในความดี ให้ลูกศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ หากสามีภรรยาที่สมควรให้มอบทรัพย์สินสมบัติให้ในสมัย

ในมาตาปิตุคุณสูตร พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า แม่ลูกจะให้แม่นั่งบนบ่าขวา ให้พ่อนั่งบนบ่าซ้าย ถ้าอุจจาระลงไปบนบ่าลูก ลูกเป็นผู้เซ็ดให้ หากอาการมาป้อนให้ จนลูกตายหรือพ่อแม่ตาย ก็ไม่สามารถจะตอบแทนพระคุณค่าข้าวป้อนน้ำนม ที่ได้ถนอมกลม่อมเกลี้ยงบำรุงเลี้ยงมาเป็นอย่างดี

การบำรุงมารดาบิดา มี ๒ อย่างคือ บำรุงภายนอกและบำรุงภายใน

บำรุงภายนอก ได้แก่ นอบน้อมด้วยกาย แสดงความเคารพด้วยวาจา สักการะด้วยอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ใฝ่รักษาพยาบาลในเวลาไม่สบาย เลี้ยงท่าน ทำการงานของท่าน

บำรุงภายใน ได้แก่ ดำรงวงศ์ตระกูล ประพฤติตนให้สมควรที่จะรับทรัพย์สินมรดก รักษาหัวใจท่าน ชักนำให้ท่านตั้งอยู่ในศรัทธา ในศีล ในการฟังธรรม

ลูกออกตัณญูไม่รู้จักคุณพ่อแม่ ต้องเสียมจากประโยชน์ที่ควรได้ควรถึง
ดังเรื่องตัวอย่างต่อไปนี้

มิตตวินทกุมารเป็นลูกเศรษฐีมีทรัพย์มาก ในสมัยของพระพุทธเจ้าพระ
นามว่ากัสสป แม่ห้ามไม่ให้ไปค้าขายทางเรือ แต่ไม่เชื่อฟัง แม่จับไว้ก็ไม่ยอมฟัง
สลัดแม่ให้ล้มลง ทำให้แม่ลำบาก พอไปถึงกลางทะเลถูกจับลอยแพ ว่ายน้ำไปที่
เกาะแห่งหนึ่ง เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ถูกกงจักรหมุนห้อยอยู่ในแดนของเปรต
ได้รับทุกข์ทรมานแสนสาหัส

ท่านสาธุชนทั้งหลาย ถ้าพ่อและแม่ของท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็ควรเลี้ยงดู
บำรุงท่านทั้งภายนอกและภายในดังกล่าวมานั้น ถ้าท่านหาชีวิตไม่แล้วควร
ทำบุญอุทิศส่วนกุศลเครื่องเสริมสุขสมบัติส่งไปให้ท่านตามควรแก่ฐานะ ก็จะมี
ความเจริญงอกงามในหน้าที่การงาน และเจริญด้วยยศศักดิ์ เพราะผลแห่ง
ความกตัญญูรู้คุณและกตเวทิตอบสนอง ดังวิสัยนามาด้วยประการฉะนี้